Hoofdstuk 4
Visie en ambities rond vier thema's in 15 acties

De ambities voor het Stadsbos van de Toekomst draaien zijn uitgewerkt in vier thema's die gestalte krijgen in een concrete agenda van vijftien acties. De stappen bieden maatregelen voor de korte, middellange en lange termijn. In de tijd zijn ze gerangschikt in de Bosagenda (uitvoeringsagenda)

De uitgangspunten van het Bos als organisatie

Op basis van grondige analyse, gesprekken en een uitgebreid participatieproces heeft het Bos vier uitgangspunten geïdentificeerd die de sleutel vormen voor het functioneren van de Bosorganisatie

1. Samen en participatief opereren met interne en externe experts, gebruikers uit de hele regio en omwonenden.
2. Gewenste ontwikkelingen faciliteren en regisseren.
3. Het Bos bereikbaar houden voor iedereen
4. Het 'verdienvermogen' van het Bos versterken

"Waarom een nieuw Bosplan?" we maken een Bosplan omdat we willen zorgen voor een toekomstbestendig evenwicht tussen natuur- en vrijetijdsbesteding, met ruimte voor nieuwe initiatieven.

De vier thema's en de vijftien punten voor het Stadsbos van de Toekomst

In het Plan van aanpak zijn de vier hoofdthema's geïdentificeerd voor het Stadsbos van de Toekomst: Beschermen, Bereikbaarheid, Benutten& Ontwikkelen en Positioneren & Verbinden. Deze thema's zijn in de eerste maanden van 2019 nader verkend in een uitgebreid participatietraject. Het resultaat is 15 concrete acties (verspreid over de hoofdthema's) die met elkaar de uitvoeringsagenda van het Stadsbos van de Toekomst laden.
Een eerste aanzet hiervoor volgt hieronder.
Tijdens verdiepingssessies in mei en juni, een expertsessie op 13 juni en een online participatie traject van eind mei tot begin juli (reces), worden de thema's en punten nader ingevuld.

Hoofdthema Beschermen

Het landschap met zijn beplanting, water en doordacht ontwerp vormt de basis van het Amsterdamse Bos. Het landschap vormt het groene decor voor alle activiteiten in het Bos en is de drager van biodiversiteit. Hoe die basis van het Bos kan worden behouden en versterkt is uitgewerkt in vier punten.

Actie 1, Basis op orde

Het Bos meet 1000 ha. Maar het is geen grote bomenzee. Integendeel, het is zorgvuldig ontworpen, aangelegd en ingericht. In de 85 jaar dat het Bos bestaat is het aangepast en is de beheerwijze veranderd. De afgelopen jaren zijn onderhoudsbudgetten teruggelopen en wordt de organisatie uitgedaagd om meer

planmatig te werken volgens de 'assetmethodiek'. Verschillende boomziekten hebben de kop opgestoken zoals essentaksterfte, Japanse duizendknoop en al eerder de iepziekte.
Het Bos hanteert zonering; natuurzone, rustzone en activiteitenzone met beschermde natuur, natuurbos, parkbos en (kruidig) grasland. Die vergen allemaal een ander beheerbeleid.

Het nieuwe cluster Stadsbeheer krijgt steeds meer gestalte. Vanuit deze cluster wordt stedelijk gestuurd op een schoon, heel en veilig Amsterdam. Dit gebeurt vanuit de directies Stadswerken, Afval en Grondstoffen en Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR).

Het Bos onderschrijft vanzelfsprekend de doelstelling dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig moet zijn, inclusief de waterpartijen in het Bos.
Dat betekent: we willen geen bomenziektes in het Bos en geen veiligheidsrisico's zoals (tak)breuk. De (speel)weiden dienen droog te zijn en goed gedraineerd.
Bruggen, andere kunstwerken en wegen en paden zijn veilig en onderhouden.
Banken, speeltoestellen en informatieborden e.d. zijn heel en onderhouden.
Zwerfvuil wordt snel verwijderd en vuilnisbakken geleegd.
Er wordt gehandhaafd op de regels die gelden in het Bos. Dit gebeurt onder regie van de boswachters. In de toekomst wordt aansluiting en samenwerking gezocht met de directie THOR om de handhaving onder regie van de boswachters te versterken.

Er ligt een grote opgave voor het Bos op het thema 'Basis op Orde'. Voor het Bos betekent dit een achterstand van structureel 1,4 mln. op jaarbasis en incidenteel 6 mln.
Actie: update) Actie padenplan

Maatregelen:

1. Verdiep de samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en sluit aan op assetmanagement in de stad (groen, infra en beheer). Data gestuurd werken maakt hiervan deel uit.
2. Stel een integrale beheervisie op. De beheervisie bouwt voort op de huidige zonering maar wordt fijnmaziger en brengt deelvisies samen. Het dient ook als instrument om toekomstige activiteiten en initiatieven in het Bos te toetsen aan beheeropgaves.
3. Werk aan een intensieve en productieve relatie met de nieuwe directie THOR. De handhaving in het bos vereist versterking. Zeker gezin de toenemende en nieuwe opgaven zoals dumping van afval, overlast honden, wildkamperen enz.
4. Herijk het DS plan (titel) uit 2016 (?) via de assetmethodiek ???
5. Het Bos ligt niet geïsoleerd; Onder regie (van het Bos) wordt een relatie gelegd tussen regelgeving, programmering, meerjarig onderhoud en dagelijks beheer
6. Zet in op en breid uit naar – vruchtbare – samenwerkingscoalities met diverse belanghebbenden en partijen in het Bos

Actie 2, Oorspronkelijk ontwerp versterken en verrijken, ecologische kansen benutten (biodiversiteit)
Het ontwerp van het Bos stamt uit de jaren dertig van de vorige eeuw. (zie hfdst. Geschiedenis). Belangrijk is de verschuiving in de jaren 90 naar een meer natuurlijk en ecologisch beheersysteem, passend bij die tijd. Dit leverde o.a. natuurbos en parkbos op, waarbij in natuurbos geprobeerd wordt om te komen tot de min of meer natuurlijke staat van een bos, overigens niet zonder inspanningen vanuit onderhoud en beheer. In de provinciale regelgeving zijn een aantal van deze waarden vastgelegd (in de zogeheten kernkwaliteiten en waarderingskaders). Soms staat dit op gespannen voet met gebruik en historie.
In de afgelopen jaren zijn er een aantal cultuurhistorische aspecten verdwenen of onder druk komen te staan, bijvoorbeeld zichtlijnen, scherpe afscheidingen tussen open en dicht (bosrand – grasland), laanbeplanting maar ook soortenrijkdom / biodiversiteit die in het oorspronkelijke ontwerp uitdrukkelijk werden nagestreefd (arboreta e.d).
In de afgelopen jaren zien we ook een verrijking van de biodiversiteit opgetreden als gevolg van de aanleg van ecologische verbindingszonen e.d.

In de toekomst wil het Bos de balans tussen cultuurhistorie, gebruik en nieuwe (beheer)-inzichten in samenhang en evenwicht ontwikkelen.
Daarin hebben verschillende partijen een stem, zoals gemeente Amstelveen, de provincie en de waterschappen.
Zo is in het bestemmingsplan 2018 is een aanlegvergunningsstelsel opgenomen, bedoeld om het oorspronkelijk inrichtingsplan planologisch te beschermen. .

Maatregelen:

1. Bundel krachten met de partijen die hierover (een deel van de) zeggenschap/financiering hebben: directies Amsterdam, Amstelveen, Rijnland, Provincie. Betrek hierbij ook de ondernemers, gebruikers en omwonenden. Doe dit op een transparante en georganiseerde manier (zie actie...)
2. Stimuleer en waardeer de prestaties die bijdragen aan herstel, behoud en uitbreiding van biodiversiteit. Het Bos maakt deze prestaties eenduidig meetbaar.
3. Monitoring is hierbij onontbeerlijk
4. Herstel de zichtlijnen

Punt, 3: natuurwaarden en vrijetijdsbesteding in balans
De natuur – en recreatiefunctie van het Bos gaan hand in hand met elkaar, al 85 jaar. De publieke functie en openbaarheid van het Bos is een belangrijke waarde in een verdichtende stad. De druk op en de drukte in het Bos zal de komende jaren toenemen. Dit maakt het noodzakelijk om het gebruik van het Bos te sturen in de gewenste richting die past bij het Bos en de natuurwaarden van het Bos beschermt. Uit een recent 'cultuurhistorische verkenning Amsterdamse Bos' blijkt dat juist de afwisseling in gebruiks- en belevingswaarden in het oorspronkelijk ontwerp al heel goed geborgd zijn

Maatregelen:

1. Werk samen! Op de eerste plaats met Amsterdamse directies, Amstelveen, Rijnland en Provincie: thema's: NNN- normen versus ruimte voor vrijetijdsbesteding, Meer vrije tijd = meer Natuur (uitbreiding van Bos - in de toekomst- met Oeverlanden, Schinkelbos, Haarlemmermeer)
2. Stel duidelijk regels op voor activiteiten (honden, paarden, bootcamps enz.) . Doe dit samen met ondernemers, gebruikers en omwonenden.
3. Sturen via inrichting
4. Biedt gebruikers de gelegenheid om iets terug te doen voor het Bos: beheer, vrijwilligerswerk, bijdrage aan (nog op te richten) 'Bosfonds' om activiteiten te financieren enz.
5. Woonbeleid (ivm ligplaatsen ringvaart en vijf woningen in het Bos).
6. Natuurwaarden versus loslopende honden

Actie 4, Klimaatveranderingen in het Bos: aanpassingen in het Beheer en Gebruik

Klimaatveranderingen in het Bos manifesteren zich op dit moment het meest zichtbaar bij het water in het Bos. Tegelijkertijd is het water in en om het Bos één van de krachtigste kenmerken van het Bos. Van Bosbaan tot Oeverlanden en van Amstelveense Poel tot Nieuwe Meer, het draagt allemaal bij tot de unieke Bosbeleving.

Gezien de relatief lage ligging van het Bos, met het bijbehorende waterpeil, zien we hier de grootste veranderingen: dichtgroeien van waterwegen en –plassen, , verstikking van vissen en planten en het afnemen van het drainagevermogen van het Bos. Het Bos wil de oorspronkelijke waarde van het water (berging, biodiversiteit en recreatie) op peil houden. Daarbij streeft het Bos naar een optimaal waterpeil voor de groei van bomen en beplanting en vanuit de invalshoek van biodiversiteit.

De ambitie is dat het water schoon en veilig is, en dat de oevers zijn onderhouden.

De verbetering van de waterkwaliteit en toename van het gebruik van het water (zwemmen, kanoën enz.) moeten samengaan. Eisen van de waterkwaliteit zijn neergelegd in de Kaderrichtlijn water.

Een deel van het water is zg. primair (Nieuwe Meer) en daarmee verantwoordelijkheid van Rijnland; het grootste deel is secondair.

Commented [5.1.2.e]: Concreet beperkt voorbeeld hoeft m.i. niet in een ambitiedocument

Maatregelen:

1. Werk aan een constructieve samenwerking tussen Rijnland, Amsterdam, Amstelveen i.s.m.Waternet. Werk aan een bestuurlijk convenant met gedeelde en duidelijke prioriteiten
2. Werk vervolgens aan een waterrecreatieplan. Doe dit samen met gebruikers (groepen), omwonden en andere belanghebbenden (Afdeling Sport)

Hoofdthema: Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van het Bos verschilt per vervoermiddel. Zo waren er tot voor kort geen beperkingen aan het bosbezoek per auto met ca. 2500 parkeerplaatsen. Deels omdat dit historisch zo is gegroeid en deels omdat het Bos met het ov matig bereikbaar is. De gemeente Amsterdam en de gemeente Amstelveen voeren een steeds stringenter parkeerbeleid met als gevolg toenemende overlast van auto's die

op zoek zijn naar een gratis parkeerplek. Vanwege die overlast is eind 2017 betaald parkeren ingevoerd bij de hoofdentree. Dat is een succes. Zowel qua inkomsten voor het Bos als effect op het tegengaan van gratis parkeerders. Autogebruik afremmen is een doelstelling van de gemeente Amsterdam. Dit wil het Bos verder uitbouwen en tegelijkertijd inzetten op andere vormen van vervoer. Het roept ook de vraag op om te zoeken naar alternatieven, zoals 'verdeelcentra'(hubs) aan de randen van het Bos.

Actie 5, Het Amsterdamse Bos autoluw
De toenemende drukte in de stad zorgt ook voor toenemende drukte in het Bos. Niet alleen in aantallen mensen maar ook in de aantallen auto's die een weg zoeken naar goedkoop en gratis parkeren. Nu de stad inzet op autoluw wil het Bos daarop inhaken. Tegelijkertijd willen we het Bos toegankelijk en bereikbaar houden voor iedereen. Dus ook voor de ouderen, gehandicapten en de mensen met een kleine portemonnee. Dat betekent dat we voldoende alternatieven moeten bieden voor de auto.

Maatregelen:
1. Samen met politieke (en ambtelijk) spelers verkennen hoe en onder welke voorwaarden betaald parkeren kan worden uitgebreid in het Bos → verkenning loopt. Randvoorwaarde is dat kosten- en baten in balans zijn met elkaar en dat opbrengsten kunnen worden ingezet voor Beheer & Onderhoud van het Bos.
2. Verkennen van alternatieven voor de auto met belanghebbenden: hubs langs de randen van het Bos, belemmeren doorgaand verkeer, overige alternatieven

Actie 6, Verkeer: langzaam in, en snel naar het Bos
De gemeente Amsterdam zet in op minder autoverkeer. Dat zal ook zijn consequenties hebben in het Bos. Dat betekent dat de behoefte aan meer en betere verbindingen met andere vervoersmiddelen toeneemt, op de eerste plaats de fiets. Niet alleen in het Bos maar ook naar het Bos toe en door het Bos naar andere bestemmingen. Zo zou het werkverkeer naar Schiphol Oost gediend zijn met een snelfietsroute langs het Bos en ook de verbetering van de verbinding naar Amstelveen is al enige tijd een wens. Ontwikkelingen aan de Zuidkant van het Bos (natuurgebied de Bovenlanden, Westeinderplassen) zijn gediend zijn met betere fietsverbindingen. De (fiets-)verbinding tussen het Bos en Nieuw-West kent tekortkomingen. Er is sprake van en pontverbinding maar slechts in het seizoen en gedurende het weekend. Het 'rondje Nieuwe Meer' zou in zijn optimale vorm een vaste oeverbinding moeten inhouden.

Sowieso is de fiets een steeds belangrijker vervoermiddel voor stad en regio.
Om de behoefte aan alternatieven te stimuleren wil het Bos zich openstellen voor experimenten met zelfrijdend vervoer. Ook voor de snelle wissel van vervoermiddel (van auto naar fiets van ov naar fiets enz. kunnen hubs interessant zijn.

Mountainbikeroutes zijn er in het Bos tot nu toe niet. Mountainbiken (ATB) heeft een vergaande impact op het landschap (hindernissen, schansen e.d.) en moet gezien worden als een (top-)sportvoorziening . In de omgeving van Amsterdam zijn

'dedicated' routes met dit doel; in het Bos is het niet gewenst ook gezien de al eerder genoemde spanning tussen gebruikersgroepen.

Maatregelen:

1. (betere) fietsverbindingen met Amsterdam Nieuw-west, langs Ringvaart en richting de Oeverlanden Nieuwe Meer (rondje Nieuwe Meer)
2. snelfietsroute langs het Bos richting 1) Amstelveen en 2) Schiphol Oost / Westeinderplassen
3. Goede bewegwijzering (fiets-)routes
4. Samenwerken met belanghebbenden

Commented [5.1.2.e]: Kan ook bij odnerhoud

Stap 7, Digitale bereikbaarheid

Internet en alle toepassingen die daaruit volgen bepalen steeds meer de mogelijkheden van de stad om aansluiting te vinden bij innovatieve kansen. Dit geldt ook voor het Bos. Verdere digitalisering en robotisering staan op het punt van doorbreken. Wil het Bos hierop kunnen inspelen dan zal de digitale bereikbaarheid van het Bos een upgrade nodig hebben. Het bos is op sommige plekken niet digitaal ontsloten. Dat heeft z'n charme maar heeft bijvoorbeeld voor de bedrijfsvoering van instellingen en ondernemers negatieve consequenties. Of dit via Wifi of andere digitale netwerken mogelijk is, bepaald voor een groot deel het kunnen toepassen van innovatieve mogelijkheden, zoals betaald parkeren, nieuwe vormen van vervoer, monitoring en handhaving, verlichting enz. De mogelijkheden van aanleg van glasvezel in het Bos wordt op dit moment onderzocht. Afgerond???

Maatregelen:

1. Met partners een digitale bereikbaarheidsagenda opstellen; een kosten-batenanalyse vormt hiervan de kern
2. Zoek verbinding met de creatieve/data specialisten in de stad
3. Benut de kennis en kunde van de (nog op te richten) Bos Gebruikersgroep (zie stap 11).

Stap 8, Paden in het Bos: passend, efficiënt en toegankelijk

Van het ruim 200 km lange padenstelsel van het Bos, blijkt volgens de laatste schouw slechts zo'n 30% te voldoen aan de kwaliteitsnormen die hiervoor gelden. Het vergt een enorme investering om dit – inclusief de bruggen – weer op orde te krijgen.

Een deel van de paden dubbelt, d.w.z. dat vlak bij elkaar voetpaden parallel lopen. Het Bos heeft een 'padenplan' waarin vooral prioriteitskeuzes vanuit het oogpunt van beheer zijn gemaakt. Soms is een keuze voor afsluiting of verwijderen bijvoorbeeld verantwoord omdat dan ecologische waarden zich beter kunnen ontwikkelen. Afsluiten of verwijderen van paden zal echter alleen overwogen worden in het zogeheten natuurbos.

Commented [5.1.2.e]: Dit heeft dus te maken met dat evenwicht natuur – cultuur en de waarde van ecologisch beheer. Kan dus ook bij dat actiepunt.

Commented [5.1.2.e]: Hierboven of in hfdst 2 moet het verschil natuurbos / parkbos zijn benoemd.

Het huidige verkeer in het Bos vraagt enerzijds om duidelijke hoofdroutes die je snel door het Bos leiden en anderzijds om dedicated routes voor specifieke activiteiten. Zoals hardlooproutes, wandelroutes en trimroutes, deze blijven gehandhaafd en bewegwijzerd.

Maatregelen:

1. Bezie padenstructuur in relatie tot autobereikbaarheid.
2. Voer een discussie over samenhang routes naar het Bos en paden in het Bos
3. Zorg voor een duidelijk hoofdpad/slagader door het Bos die alle hoogtepunten van het Bos met elkaar verbind
4. Zet in op samenwerking met belanghebbenden
5. Breng in de zoneringskaart de wegen in het Bos in relatie tot ander gebruik
6. ander gebruik

Commented [5.1.2.e]: Ik heb het idee dat we over alle paden en wegen toch een stuk moeten schrijven met subverdeling

Stap 9, Entrees: verbindingen met de stad, zichtbaarheid van het Bos

De hoofdentrees van het Amsterdamse Bos bij de Bosbaan en camping het Amsterdamse Bos kenmerken zich op dit moment meer als overgangsgebieden dan als markante en uitnodigende entrees. Dat doet geen recht aan het monumentale Stadsbos dat het Amsterdamse Bos is. Als Stadsbos van de Toekomst wil het Bos de ruimtelijke ingrepen en -plannen in de directe omgeving van het Amsterdamse Bos aangrijpen om de allure van de entreegebieden en de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het Amsterdamse Bos te verbeteren.

Maatregelen:

1. Samenwerken met partijen die zich bezig houden met de ontwikkelingen rond het Amsterdamse Bos
2. In de structuurvisie 2040 wordt de mogelijkheid geopperd om het areaal van het Amsterdamse Bos uit te breiden met de Noordelijke Oeverlanden, Schinkelkwartier, Golfterrein de International in de Haarlemmermeer
3. Vanwege de groei van de metropool liggen er kansen om de inbedding, bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Bos te vergroten. Niet alleen qua oppervlakte maar ook om maatregelen die het Bos beter en kwalitatief ontsluiten.
4. Neem regie op de plannen die op dit moment rond het Bos lopen om tot een samenhangend plan te komen voor dit deel van de stad.

Commented [5.1.2.e]: Ik zou het hier alleen over de specifieke entrees bij Bosbaan en Camping hebben. Dit is wel erg breed

Commented [5.1.2.e]: ?

Commented [5.1.2.e]: De samenwerking in het kader van de Noordelijke Oeverlanden / ZWASH vergt meer toelichting. Aparte actie / stap.

Commented [5.1.2.e]: Is al aan de orde geweest bij bereikbaarheid

Commented [5.1.2.e]: Vind ik ook wel erg algemeen. Hier gaat het toch over de entree's?

Hoofdthema: Benutten & Ontwikkelen

Het Bos wil optimaal ruimte bieden aan maatschappelijke, sportieve en recreatieve activiteiten én aan ondernemerschap dat aansluit bij de gebruikers van de 21ste eeuw. Om dit voortvarend, constructief en innovatief vorm te geven is een nieuwe aanpak gewenst. De sleutel hiervoor ligt enerzijds bij faciliteren, samenwerken en ruimte bieden aan anderen. En aan de andere kant door de kracht van het Bos als integraal kenniscentrum op het gebeid van bosbeheer, optimaal te benutten. Uiteraard binnen de kaders van het Bos die gericht zijn op maatvoering die past bij het Bos en die aantasting van het groen tegengaan.
Ook bij Benutten & Ontwikkelen is van belang om te verkennen hoe binnen dit thema een bijdrage kan worden geleverd aan het verdienvermogen van het Bos.

Naast de zoneringskaart en bijbehorende checklist wordt in deze paragraaf diepe ingegaan op de specifieke noden en wensen voor diverse thema's:

Stap 10, Kaders voor vrijetijdsbesteding
Alle vormen van vrijetijdsbesteding in het Bos dienen in balans te zijn met de natuur van het Bos. Dat is zoals eerder beschreven al 85 jaar de basis van het Bos. De druk van de stad, toenemende drukte en nieuwe vormen van vrijetijdsbesteding vragen om een antwoord dat verder gaat dan de vorige zoneringskaart die werd benut als toetsingskader. Een eerste aanzet voor een nieuwe zoneringskaart maakt deel uit van dit ambitiedocument.
Voor alle vormen van vrijetijdsbesteding geldt dat ze moeten passen bij de waarden van het Bos in brede zin. Vrijetijdsbesteding mag het Bos nooit schaden. Daarnaast wil het Bos ook openstaan voor nieuwe initiatieven. Denk hierbij aan ruimte bieden aan (burger) initiatieven en activiteiten. Het Bos wil hierin een goede balans vinden.

Voor alle vormen van vrijetijdsbesteding geldt dat ze moeten passen bij de waarden van het Bos in brede zin. Vrijetijdsbesteding mag het Bos nooit schaden. Daarnaast wil het Bos ook openstaan voor nieuwe initiatieven. Denk hierbij aan ruimte bieden aan (burger) initiatieven en activiteiten. Het Bos wil hierin een goede balans vinden.

Onder actie 3 zijn de maatregelen genoemd die de balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding in balans kunnen houden. Daarnaast heeft het Bos behoefte aan kaders voor vrijetijdsbesteding in algemene zin en specifieke kaders voor specifieke activiteiten.

Maatregelen:
1. Stel een zoneringskaart op met de betrokken partijen (concept zoneringskaart is opgenomen in hoofdstuk 5)
2. Onderscheid diverse typen locaties met een eigen locatieprofiel.
3. Stel een kader op met randvoorwaarden voor gebruik in samenhang met de ambities van het Bos en de gemeenten Amsterdam en Amstelveen. De kaart en een checklist zijn de voornaamste onderdelen van dit kader. (zie hoofdstuk 5

Specifieke kaders en randvoorwaarden per thema
de specifieke noden en wensen per thema passen ALTIJD in de nieuwe zoneringskaart, locatieprofielen en keuzematrix.

In expertmeetings en in sessies met betrokken partijen zijn de wensen en noden van de volgende thema's verder uitgediept:

- Sport
- Evenementen:
- (Natuur) educatie
- Kunst
- Maatschappelijk Initiatief

Wordt nog aangevuld.

Stap 11, Zet in op een 'Bos Gebruikersgroep'

Het Amsterdamse Bos ligt steeds centraler in de metropoolregio. Daarmee neemt het belang van het Bos voor diverse gebruikersgroepen toe. Niet alleen voor natuurbeleving en vrijetijdsbesteding maar ook voor toeristen en bezoekers. Bovendien is het Amsterdamse Bos een belangrijke economische vestigingsfactor voor de economische ontwikkeling van de metropoolregio.
Met het instellen van een 'Bos Gebruikersgroep' wil het Bos een de betrokkenheid bij de ontwikkelingen van en in het Bos breder organiseren.
Onderzoek, interviews en expertmeetings laten zien dat het Bos kan rekenen op veel mensen die het Bos een warm hart toedragen. Dat kan het Bos benutten. Niet alleen om haar netwerk te verstevigen maar ook omdat deze groep heel veel kansen biedt om vernieuwende ideeën op te halen en/of te toetsen.

Voor een effectief en integraal overleg wil het Bos een gevarieerde Bos Gebruikersgroep in het leven roepen waarvoor vanuit diverse (gebruikers)groepen kan worden geworven (ondernemers, gebruikers, omwonenden, vrienden van, collega's uit de stad en andere groengebieden uit de regio enz.)
Via een dergelijke Bos Gebruikersgroep kan een dialoog worden gestart met een integrale benadering. Dit kan de dialoog en het gesprek met de omgeving over de toekomst van het Bos naar een hoger niveau brengen.

Maatregelen:

1. Creëer een 'Bos Gebruikersgroep'. Een groep die bestaat uit vertegenwoordigers van vrijwilligersgroepen en belanghebbendenorganisaties. Kern is te komen tot een meer effectieve samenwerking tussen gemeente (Amsterdam en Amstelveen)/Bos en vrijwilligersorganisaties in en om het Bos
2. De basis van de samenwerking is wederzijds vertrouwen
3. Vertrouwen vraagt om duurzaam onderhoud en constante alertheid van alle partijen
4. Maak afspraken met elkaar waarop men elkaar mag aanspreken. Deze afspraken worden gezamenlijk opgesteld .
5. De Bosorganisatie pakt een voortrekkersrol om de Bos Gebruikersgroep op te richten, op gang te brengen en te houden

Stap 12, Kaders voor ondernemen in het Bos
De ondernemers in het Amsterdamse Bos Lange tijd is het Bos op redelijke ad hoc basis met z'n ondernemers omgegaan. Dit kon in een tijd dat er weinig veranderde. De Geitenboerderij en de Pannenkoekenboerderij maken al decennia deel uit van het Bos. De afgelopen jaren zijn daar de evenementen bijgekomen. En net als bij de sportevenementen verlie dat in eerste instantie heel organisch. Langzamerhand stuit deze organische aanpak op haar grenzen. De belangrijksten daarvan zijn:

- De basis voor het gunnen of afwijzen van nieuwe en of uitbreiding van activiteiten is te mager. Zoals eerder geconstateerd de huidige grofmazige zoneringskaart voldoet niet meer. Het is voor ondernemers ook volstrekt onduidelijk wat kan of mag in het Bos.

- Het aantal en soort evenementen het afgelopen decennium in rap tempo gegroeid. Meer en meer komt het Bos tot het besef dat ze betere sturingsinstrumenten nodig heeft om de evenementen passend bij het Bos te behouden en – op termijn – afscheid te nemen van de evenementen die dat minder doen.
- Eigentijds contractbeheer. Hier kan een slag gemaakt worden in zakelijkheid, transparantie en wederkerigheid. Het ontbreken daarvan maakt het nu lastig voor het Bos om adequaat in te spelen op ontwikkelingen (bijvoorbeeld stijgende prijzen)
- Het ontbreken van een effectieve ondernemersvereniging voor gezamenlijke communicatie, afstemming evenementen en benutten van andere opties voor samenwerking.
- Het ontbreken van structurele afstemming met gebruikers en omwonenden als het gaat om (nieuwe) activiteiten in het Bos

Afwegingscriteria ondernemers:

Type activiteit

- Beleid Amsterdamse Bos
    - Inhoud sluit aan op de thema's van de concept Bosvisie 2025 (sport & recreatie, (milieu)educatie, kunst & cultuur, werkgelegenheid, festivals, beheer en natuurontwikkeling);
    - Verhuurder maakt meer mogelijk in het Bos en onderscheidt zich van de bestaande activiteiten in het Bos / de metropool Amsterdam;
    - Zorgt voor synergie d.m.v. samenwerkingsactiviteiten bijvoorbeeld met bestaande ondernemers;
    - Behoud van het openbare karakter (geen uitbreiding afgesloten terreinen);
    - Bosgerelateerd (missie en identiteit);
    - Merkwaarden (stadsbos, ruimte, decor, stoer, vrij en energiek)
- Doelgroep; onderbouwd en omschreven met bv. de 'leefstijloriëntatie' (metropool Amsterdam) of een internationale/toeristische doelgroep
- De ondernemer houdt rekening met de geldende Natuurwet en aanvullende voorschriften van het Amsterdamse Bos.

Voorziening / locatie

- Landschappelijke inpasbaarheid
    - Geen aantasting historisch casco
    - Niet in strijd met de geldende beheervisie
- Bebouwing; bij nieuwbouw kwalitatief hoogwaardige architectuur
- Merkwaarden (stadsbos, ruimte, decor, stoer, vrij en energiek)
- Bereikbaarheid (o.a. voor leveranties en mensen met een beperking / gehandicapten), rekening houdend met de belastbaarheid van wegen, paden en bruggen. Geen aantrekkende werking van gemotoriseerd verkeer op de (fiets)paden.
- Duurzaamheid
    - Energieneutraal (bij nieuwbouw)
    - Circulair gebruik van materialen
    - Maatschappelijk verantwoord

Financieel

- Verhuurprijs minimaal kostendekkend inclusief MOP en beheer

- Achtergrond en financiële betrouwbaarheid van de ondernemer (standaard Gemeente)
- Bereidheid direct de volledige huur op te brengen
- Overleggen ondernemersplan

Maatregelen:

1. Stel uitgangspunten op voor ondernemen in het Bos. Werk de kaders uit samen met de ondernemers. Geef ze vervolgens een plek in de nieuwe zoneringskaart. Betrek hierbij ook het Bosteam als vertegenwoordiging van belanghebbenden in het Bos.
2. Houd uitgangspuntensessie in juni (gepland)
3. Benut de ervaring van Amelisweerd en Spaarnwoude
4. Stel uitgangspunten en een stappenplan die leiden naar een goed functioneerde ondernemersvereniging. (Amelisweerd en Spaarnwoude)
5. Benoem een relatiemanager om de relatie met de ondernemers en de ondernemersvereniging handen en voeten te geven. Doe dit samen met de ondernemers. in samenspraak met (een vertegenwoordiging van) de ondernemers
6. Ga als Bos meer faciliteren. Laat anderen ideeën aandragen en uitvoeren

Stap 13, Ruimte bieden aan bijzondere doelgroepen en vrijwilligers

Boswerk is het team in de Bosorganisatie waar ruimte wordt geboden voor bijdragen van verschillende doelgroepen, soms met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het team levert een belangrijke bijdrage aan de gemeentelijke maatschappelijke doelstellingen. Boswerk registreert alle deelnemers van de doelgroepen die zich voor het Bos inzetten. Boswerk is opgericht vanwege de grote aantallen en diversiteit aan deelnemers en groepen. Vanuit Boswerk worden taken en werk toebedeeld, gecoördineerd en gemonitord. Daarnaast is vaak sprake van bijzondere regelgeving en andere netwerken dan de gebruikelijke voor het Bos.

Ook vrijwilligerswerk maakt deel uit van Boswerk. Vrijwilligers zijn van oudsher actief in het Bos. Boswerk doet de coördinatie van personen en groepen die het leuk vinden om een deel van hun vrije tijd in te zetten voor het Bos. Vaak worden deze vrijwilligers met veel kennis van zkaen, oondersteunt door de Boswachterij.

Boswerk functioneert goed. Een toekomstbestendige aanpak vergt dat een antwoord wordt geformuleerd op de volgende vragen:

- Is uitbreiding van vrijwilligers mogelijk? (de provincie streeft hier naar) Onder welke omstandigheden? Tegen welke kosten?
- Zijn er nog andere bijzonder doelgroepen naar het Bos te halen? Bijvoorbeeld (te) zware jongeren, ouderen (eenzaamheid) enz.
- Kan de coördinatie van vrijwilligers (zeker de niet-doelgroepers) door vrijwilligers zelf gebeuren?

Maatregelen:

1. Verdiepingssessie met Boswerk, experts uit de stad en van andere parken (Maximapark, De Kemphaan) om vrijwilligersbeleid vorm te geven

2. Contacten leggen met programma's JOGG Eenzaamheid en Ontwikkelbuurten om te verkennen welke samenwerking mogelijk is
3. Aanjager verkenner beneomen om dit te realiseren

Hoofdthema: Positioneren & Verbinden

De ambities die onder dit thema vallen hebben grote raakvakken met de kernwaarden van het Bos en de beoogde transitie van het Bos/Bosorganisatie die hiervoor noodzakelijk is. Om de kernwaarden concreet te laden zijn de volgende stappen noodzakelijk:

- Imago en identiteit van het Bos vertalen naar nieuwe/aanvullende marketing – en communicatietools
- Partnerships ontwikkelen met bedrijven en organisaties in de omgeving van het Bos (samenwerking, innovatie, kruisbestuiving, sponsoring - binnen de kaders van het Bos en de stad – enz.)
- Verkennen in brede zin wat de mogelijkheden van het (terug) verdienvermogen van het Bos in relatie met de gewenste positionering. Kortom, hiervoor een meetlat ontwikkelen.

Stap 14, Werken aan een herkenbare 'Bosstijl'

Het bos heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het verbeteren van de publieksinformatie en dienstverlening in het Bos. Dat is zichtbaar in de Boswinkel, de Boswachters, de eventmanagers en Social media. Een waardering van 8,3 laat zien dat het Bos op de goede weg is.
De nieuwe kernwaarden vragen echter om een herbezinning op de positionering van het Bos. 'Samen ', ' in verbinding', faciliteren'' en 'verdienen' vragen om een andere invulling van de Bosstijl die past bij deze kernwaarden van het Bos en bij het verder uitbouwen van wat de laatste jaren is neergezet.

Maatregelen:

1. Positioneringssessie met sleutelpersonen uit het Bos (gepland op 4 juni). De sessie biedt handvatten/kaders om het gesprek aan te gaan met ondernemers en andere belanghebbenden om te komen tot een gezamenlijke communicatie
2. Deel daarvan is het door ontwikkelen van het gebruik van nieuwe media in het Bos: snelle berichtgeving, Boswandelingen via apps enz.
3. Maak de omslag van Beheersorganisatie naar Boswachterij. Daarmee zet je de communicatieve publieksfunctie van het Bos centraal! Dit biedt ruimte om ondernemers, organisaties en bedrijfsleven de ruimte om betrokkeneheid te tonen bij het Bos. Waarbij het Bos de faciliterende en kaderstellende rol inneemt.

Stap 15, Inzetten op krachtenbundeling (lobby-aanpak)

De kernwaarden van het Bos zijn in de voorgaande stappen steeds benoemd als elementen om de stappen te realiseren. In wisselende coalities wordt er samengewerkt, verbonden, gefaciliteerd/geregisseerd en verdient.
Dit lijkt eenvoudig maar dat is het niet!

Deze omslag in denken en doen voor de Bosorganisatie vergt een planmatige, gecoördineerde aanpak die vooral van het MT en de strategen in het Bos een grote opgave is. De 'lobbyagenda voor het Bos' in brede zin, geeft inzicht op welke manier, met wie en op welk moment doelen kunnen worden bereikt. Het opvolgen, bewaken en registreren van successen en nog te behalen successen vergt inzet, volharding en vakmanschap. Dat klinkt zwaar. Tegelijktijdig is het een uitdagend perspectief voor het Bos om z'n vleugels uit te slaan en coalities te smeden om zo het Stadsbos van de Toekomst te realiseren.

Maatregelen:

1. Stel een lobbyagenda op
2. Benoem een kwartiermaker om de lobbyagenda dwars door alle stappen heen vorm te geven.
3. Ga in gesprek met de Bosorganisatie om de kernwaarden te bespreken en verder te verfijnen.

Hoofdstuk 5
De 3 K's: Kaart, Keuzematrix en Kalender

De Bosorganisatie zorgt voor eenduidige kaders en duidelijke werkwijzen voor alle vormen van vrijetijdsbesteding in het Bos, inclusief evenementen. Het Amsterdamse Bos wordt druk bezocht en veel gebruikt. Over aanvragen van evenementen werd tot voor kort betrekkelijk adhoc beslist. Het bestemmingsplan van 2018 (Amstelveen) biedt hiervoor voor het eerst de nodige handvatten. Het ontbreken van duidelijke kaders zorgt voor onduidelijkheid. Wat kan er in het Amsterdamse Bos? Wat willen we in het Amsterdamse Bos? Wat gebeurt er al in het Amsterdamse Bos? Deze behoeften heeft het projectteam samen met experts in de gemeenten Amsterdam en Amstelveen verder uitgewerkt. Een locatieprofiel geeft aan of een evenement of activiteit mogelijk is (logistiek, voorzieningen zoals elektra, water, riool, oppervlakte enz.). Ook moet de centraal beheerde activiteitenkalender bijdragen aan de duidelijkheid van de programmering van het Amsterdamse Bos.

Commented [5.1,2,e]: Kunnen we dat voorelkaar krijgen in de nieuwe zoneringskaart?

Voor de aanvrager van activiteiten, voor belanghebbenden en de vergunningverlener is een heldere set van randvoorwaarden en beoordelingscriteria voor het toestaan en organiseren van activiteiten in het park verhelderend en tijdbesparend. De activiteitenkalender zorgt dat alle betrokkenen snel inzicht en overzicht hebben van wat in het Bos gebeurt. Meer mensen kunnen zo snel op de hoogte zijn van alles wat er te doen is.
Voor de dagelijkse gang van zaken is een goed aanspreekpunt nodig: een loketfunctie. Dit zorgt voor korte lijnen en een goede afstemming in de beginfase van plannen. Het is de bedoeling om aanvragers in korte tijd te informeren of een activiteit wel of niet kan plaatsvinden in het Bos en te ondersteunen bij de promotie van de toegelaten activiteit. Het is het doel om de aanvrager beter te faciliteren en na goedkeuring direct zelf aan de slag te laten gaan met de aanvraag van de vergunning en de promotie via de activiteitenkalender.

Commented [5.1,2,e]: Kunnen we die omvormen naar een bredere activiteitenkalender waar alle belanghebbenden toegang toe hebben? En op termijn ook het brede publiek?

Algemene kaders voor vrijetijdsbesteding: de drie K's: kaart, kader en kalender

Kaart

De (definitieve) zoneringskaart wordt opgesteld met diverse partijen (Bosorganisatie, R& 512a EZ (evenementenbeleid), Stadsbeheer, Sport, Amstelveen). Voor het Amsterdamse Bos worden diverse typen locaties onderscheiden waarvoor functieprofielen worden gemaakt die functieprofielen hebben twee doelen. Het profiel biedt informatie en inspiratie aan organisatoren en het profiel biedt de Bosorganisatie en de gemeentes Amsterdam en Amstelveen de mogelijkheid om te beoordelen of een activiteit en locatie bij elkaar passen.
De sportterreinen nemen een aparte plaats in binnen de kaart, kader en kalender. Ingezet wordt op afstemming van activiteiten, samenwerking en communicatie, opnemen in de kalender en uitwerken van medegebruik van terreinen (parkeren?).
De (concept) zoneringskaart is verderop in dit hoofdstuk opgenomen.

Kader

De kaart met legenda vormt de basis voor het kader. Dit kader bestaat uit een omschrijving van de randvoorwaarden voor gebruik van (onderdelen van) het Bos

(zoals bestemming, geluidsbelasting, parkeer- en verkeerdruk en natuurwaarden) afgezet tegen de ambities van de Bosorganisatie en de ambities van de gemeenten Amsterdam en Amstelveen. Daarbij wordt het (georganiseerde) gebruik van het Bos nagestreefd, zoals het voortvloeit uit de missie, de kernboodschap en het bestemmingsplan van het Bos (deels Amsterdam, deels Amstelveen). Welke uitstraling is dan voor het Bos gewenst en welke (groepen) van activiteiten sluiten daar het best op aan? Dit kan opgesplitst en verfijnd worden voor afzonderlijke onderdelen zoals het festivalterrein, de Bosbaan enz. de kaart en de checklist zijn de twee belangrijkste onderdelen van het kader.

Kalender
De kalender laat zien: "Wanneer wat mogelijk is". De activiteitenkalender is onderdeel van de website van het Bos en andere portals. De activiteitenkalender ondersteunt de promotie van de afzonderlijke evenementen en het Bos als geheel. De huidige activiteitenkalender van het Bos voorziet al voor een groot deel in deze behoefte. Nog betere aansluiting van andere lokale kalenders van organisaties betrokken bij het Bos is in de toekomst wenselijk. Kernwoord is zelfwerkzaamheid. Organisatoren voeren zelf alle informatie over hun evenement in. Binnen de Bosorganisatie is een coördinator verantwoordelijk om dit te bewaken.

De concept zoneringskaart
Zoneringskaart met locatieprofielen en legenda

Keuzematrix
Voor afweging nieuwe initiatieven

1. Sluit het initiatief aan bij het motto van het Amsterdamse Bos?
    - Divers: wordt het park met dit initiatief diverser en voor meer gebruikers aantrekkelijk?

2. Past het initiatief bij het toetsingskader van de Amsterdam en Amstelveen?
    - Hoofdgroenstructuur
    - Evenementenbeleid, locatieprofiel
    - Beleidskader hoofdnetten: fietsroutes ???
    - Monumentenstatus???
    - Watervisie, Groenvisie, Landschapsvisie enz
    - Bevordert het bewegen? Draagt het initiatief bij aan beleidsdoelen Sportvisie 2025
    - Geschikt voor ouderen? Bevordert het participatie door kwetsbare doelgroepen?

3. Past het idee goed bij het Amsterdamse Bos, of is een andere plek in (of buiten?) de regio beter?

4. Voegt het initiatief ies toe aan het Bos?

Commented [5.1,2,e]: Hier de onderdelen vna het (nieuwe?) motto benoomen en operationaliseren

5. Blijft het Bos openbaar en voor iedereen?
    - Is de ruimte na realisatie van het initiatief nog multifunctioneel en bruikbaar voor anderen?
    - Zijn er beperkende factoren voor het gebruik?

6. Is het initiatief tijdelijk of permanent?
    - Hoeveel ruimte neemt een tijdelijk initiatief in? Blijft het bos bruikbaar voor andere groepen? Hoe lang loopt een activiteit/evenement, inclusief op- en afbouw?

7. Veroorzaakt het initiatief overlast voor omwonenden?
    - En kan de overlast voorkomen of verminderd worden?

8. Hoe groot is het draagvlak?
    - Speelt het in op de behoefte?
    - Is het voor iedereen of voor een selecte groep?
    - Moet er een meting worden gehouden (bij een groot initiaitef, bijvoorbeeld onder de nog op te richten Bos Gebruikersgroep?

9. Beheer, wie doet wat? En wie betaalt het?
    - Is het initiatief beheer(s)baar?